

Janus saapui Turkuun

Janus-aikakauslehden toimitus siirtyi vuoden vaihteessa Joensuun yliopiston yhteiskuntapolitiikan laitokselta Turun yliopiston sosiaalipolitiikan laitoksen vastuulle. Otamme tämän tehtävän positiivisin mielin vastaan ja pyrimme seuraavan kolmen vuoden ajan tekemään korkeatasoista tieteellistä aikakauslehteä.

Janus-lehti on tähän mennessä matkannut Jyväskylästä Tampereelle, Tampereelta Helsinkiin, Helsingistä Joensuuhun ja nyt viimeksi Joensuusta Turkuun. Yhteensä matkaa on kertynyt 1 311 kilometriä. Se on hieman pidempi kuin viime kesällä seuratun Janukseksi nimetyn suden matka. Toisin kuin susikaimamme, lehden kulku jatkuu, ja tavoitteenamme on jatkaa sitä aiempien vuosien viitoittamalla tiellä. Vuosien varrella lehti on muokkaantunut näköiseseen. Toimituskauden vaihtuminen tarjoaa oivan tilaisuuden tarkastella sekä menneisyyteen että tulevaisuuteen – lehden nimen ja siihen liittyvän symbolin mukaisesti.

Turussa toimitetun ensimmäisen Janus-lehden sisältö keskittyy sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön ydinalueeseen. Jokainen neljästä artikkelista käsittelee tavalla tai toisella hyvinvointia. Kuten Helsingin, Turunkin toimituskauden ensimmäisen numeron avaa Jussi Simpuran, nyt yhdessä Hannele Saulin kanssa, kirjoittama artikkeli. Toisin kuin kuusi vuotta sitten, jolloin silloista artikkeleita luonnehdittiin pippuriseksi, on tämänkertainen avausartikkeli konventionaalisempi. Artikkelit antaa erinomaisen kuvauksen pohjoismaisen hyvinvointipolitiikan ja siihen kytkeytyvän elinolotutkimuksen ja sosiaalitalojen sisällöllisistä ja ajallisista käänteistä. Vuonna 1999 Simpura ounasteli artikkelissaan yhteiskuntapolitiikka-käsitteen selättävän ajan myötä sosiaalipolitiikka-käsitteen. Näin on käynytkin jossain yhteyksissä, kuten tiedetään. Toivottavasti Saulin ja Simpuran profetiat eivät tällä kertaa osoittaudu todeksi, eikä hyvinvoinnin käsite marginalisoidu Pohjoismaissa. Sosiaalipolitiikkojen ja sosiaalityön ammattilaisten tulee työskennellä sen eteen, etteivät tilastot ja politiikka tulevaisuudessa kohdennu ainoastaan huono-osaisten tarkasteluun,

vaan että huomio kiinnittyisi myös jatkossa koko väestön elinolojen ja niissä tapahtuvien muutosten tarkasteluun.

Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkijoiden tehtävänä on muuttuvassa yhteiskunnassa lisätä ja välittää tutkimukseen perustuvaa tietoa kansalaisten hyvinvoinnista, elinoloista ja niihin vaikuttavista tekijöistä. Janus on keskeinen tutkimuksellisen tiedon välittämisen ja keskustelun herättämisen areena. Hyvinvoinnin ja siihen kiinnittyvien ilmiöiden tutkiminen ei ole yksiselitteistä, kuten käy ilmi tämän lehden artikkeleissa. Tieteellinen tutkimus on jatkuvaa keskustelua käsitteiden, teorioiden, menetelmien ja aineistojen soveltuvuudesta ja mielekkyydestä.

Antti Kouvo ja Pekka Räsänen pohtivat artikkelissaan elämänlaatua ja hyvinvointia teoreettisina käsitteinä. Empiirisen aineiston kautta he tarkastelevat subjektiiviseen elämänlaatuun vaikuttavia tekijöitä. Tulokset osoittavat koetun onnellisuuden olevan enemmän yhteydessä sosiaalisten suhteiden tiheyteen ja yleiseen luottamukseen kanssaihmiisiin kuin perinteisiin sosiodemograafisiin tekijöihin, kuten tuloihin. Tulokset ovat mielenkiintoisia niin sosiaalipolitiikan kuin sosiaalityönkin kannalta. Östen Wahlbeckin artikkeli käsittelee maahanmuuttajien yrittäjyyttä. Hän yhdistää artikkelissaan kaksi vähän suomalaisen sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön alalla tutkittua teemaa. Tutkimuskohteen marginaaliasema on osaltaan johtanut myös tutkimukselliseen marginalisaatioon. Artikkelissaan hän hyödyntää Kouvon ja Räsänen tapaan sosiaalisen pääoman käsitettä ja tarkastelee etnisten siteiden tarjoamia voimavaroja turkkilaisten maahanmuuttajien yritystoiminnassa. Mikko Niemelä tarkastelee artikkelissaan puolestaan alueellisia toimeentuloeroja. Vakiintuneesta tavasta poiketen hän ottaa huomioon asumismenot. Tulokset ovat etenkin pääkaupunkiseudun hämmästyttäviä.

Lehden sisältö koostuu seuraavan kolmen vuoden ajan tieteellisistä artikkeleista, puheenvuoroista ja kirjallisuusarvosteluista. Joensuun toimituksen tavoin emme julkaise katsauksia erillisen otsikon alla, vaan sekä katsaukset että puheenvuorot julkaistaan Puheenvuorot-palstalla. Janus-lehti on ollut rakenteeltaan hyvin yhteneväinen vuosien varrella. Sen ydin on muodostunut artikkeleista, joita on kahdentoista vuoden aikana julkaistu yhteensä 159. Lisäksi on julkaistu puheenvuoroja, katsauksia ja kirjallisuusarvioita. Lehden kolmosnumero on päätetty tänäkin vuonna julkaista teemanumerona. Teema olkoon vielä toistaiseksi yllätys.

Janus on vuosien aikana sitoutunut ennen kaikkea moniarvoisuuden periaatteeseen. Toiminnassaan se on pyrkinyt monipuolisesti kattamaan sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön aiheita asettamatta mitään teoreettista tai menetelmällistä suuntausta toista paremmaksi tai huonommaksi. Lehden toinen keskeinen periaate on puolueettomuus. Oikeutenamme on tarjota kaikille kirjoittajille yhdenvertainen kohtelu oppiarvoon, sukupuoleen tms. katsomatta.

Kun tarkastellaan kahdentoista vuoden aikana Janus-lehdessä julkaistujen artikkelien kirjoittajien oppi-arvoa, sukupuolta tai instituutiota, tasavertaisen kohtelun voidaan sanoa todentuneen hyvin. Artikkelien kirjoittajia oli vuosina

1993-2004 yhteensä 193, joista 52 prosentilla on tohtorin tai tohtorin tutkintoa vastaavaa oppiarvo. Viime vuosien aikana tohtorien määrä on tosin ollut hieman korkeampi. Sukupuolijakauma on hieman oppiarvojakaumaa epätasaisempi. Kaikista artikkelien kirjoittajista naisia on 42 prosenttia, mutta naisten osuus on kasvanut viime vuosien aikana. Eniten kirjoittajia on kuluneiden vuosien aikana ollut luonnollisesti suurimmista yliopistoista: Jyväskylästä (19 %), Tampereelta (19 %), Helsingistä (14 %) ja Turusta (9 %). Artikkeleiden kirjoittajien kotilaitosten kirjo on laaja sisältäen yliopistoja, tutkimuslaitoksia, järjestöjä, ammattikorkeakouluja ja ministeriöitä.

Januksen merkitys on viime vuosien aikana korostunut jatko-tutkintoa tekevien keskuudessa yhä useamman tehdessä opinnäytteensä artikkeliväitöskirjana. Oman tieteenalan tieteellisen referee-aikakauslehden arvo julkaisufoorumina on korvaamaton. Tämän lehden kirjoittajista VTM Mikko Niemelän artikkeli ”Asumismenojen huomioon ottamisen vaikutus alueellisiin toimeentuloeroihin” on esimerkki väitöskirjaa valmistelevalta työstä. Lehti toivoo jatkossakin kirjoituksia jatko-opiskelijoilta niin artikkeleita, puheenvuoroja kuin kirjallisuuskatsauksia. Sosiaalipoliittinen yhdistys on päättänyt myöntää joka toinen vuosi Janus-palkinnon parhaalle ei-väitelleen henkilön/henkilöiden kirjoittamalle, Janus-lehdessä julkaistulle artikkelille. Palkinnon myöntämisen on mahdollistanut ”Hyvinvointivaltio – Suomen mallia analysoimassa” teoksen toimittaja Juho Saari ja kirjoittajat, jotka ovat luovuttaneet kirjoituspalkkiot Sosiaalipoliittiselle yhdistykselle. Päätöksen palkinnon saajasta tekee Sosiaalipoliittisen yhdistyksen esimiehen ja päätoimittajan tehtävään kutsuma(t) henkilö(t).

Tavoitteena on seuraavien kolmen vuoden aikana kehittää Janus-lehden sisältöä ja parantaa sen näkyvyyttä. Tässä vaiheessa meillä on ilo ilmoittaa Janus-lehden uudistuneista internetsivuista, jotka löytyvät toistaiseksi Sosiaalipoliittisen yhdistyksen kotisivuilta (www.sosiaalipoliittinenyhdistys.fi/janus). Tulevien kuukausien aikana pyrimme loppuunsaattamaan sivustojen uudistamisen laittamalla sivuille muun muassa aiempien vuosikertojen lehtiä. Toivottavasti mahdollisimman moni hyödyntää tulevaisuudessa Januksen käyttöä esimerkiksi opetuksessa. Myös ulkoasuun on jatkossa suunnitella uudistuksia. Janus-lehti on ehtinyt kolmentoista vuoden ikään, ja useimpien teini-ikäisten tapaan ulkonäkökysymykset alkavat askarruttaa. Kaikenlaiset ehdotukset ja näkemykset asiasta ovat tässä vaiheessa tervetulleita.

Menestyksellinen lehden toimittaminen edellyttää toimivaa toimitusneuvostoa. Toimitusneuvostossa on edustus kaikista niistä yliopistoista, joissa on joko sosiaali- tai yhteiskuntapolitiikan ja/tai sosiaalityön laitos. Toimitusneuvoston jäseninä ovat Maritta Törrönen (Helsingin yliopisto), Pirkkoliisa Ahponen (Jouensuun yliopisto), Mikko Mäntysaari (Jyväskylän yliopisto), Juhani Laurinkari (Kuopion yliopisto), Merja Laitinen (Lapin yliopisto), Anneli Anttonen (Tampereen yliopisto) ja Mikael Nygård (Åbo Akademi). Uusi toimitusneuvosto aloitti vuoden vaihteessa toimintansa ilahduttavan positiivisessa hengessä. Toimitusneuvoston sitoutuneisuutta ja dynaamisuutta ilmentää, että järjestäy-

tymiskokouksessa oli edustus jokaisesta yliopistosta.

Uutena toimintatapana on käyttöön otettu toimitusneuvoston varajäsenkätöntö. Varajäseninä toimitusneuvostossa toimivat Antti Karisto (HY), Silva Tedre (JoY), Marja Järvelä (JY), Pauli Niemelä (KY), Anneli Pohjola (LY), Hannele Forsberg (TaY) ja Gunborg Jakobsson (ÅA). Toimitusneuvosto koontuu kaksi kertaa vuodessa kummankin lehteä julkaisevan seuran/yhdistyksen vuosittain järjestämien päivien yhteydessä.

Haluamme kiittää Joensuun toimitusta, päätoimittaja Pirkkoliisa Ahposta ja toimitussihteeri Antero Puhakkaa, jotka opastivat Turun toimituksen matkaan ja ovat siirtymävaiheessa pyyteettömästi avustaneet aina apua tarvittaessa. Pirkkoliisa on tehnyt mittavan työn Janus-lehden eteen ja on ollut mukana toimittamassa lehteä sen ensimmäisestä vuosikerrasta lähtien. Pirkkoliisalle kiitokset siitä, että hän jatkaa myös uudessa toimitusneuvostossa.

Paikallistoimituksella on toimitusneuvoston ohella keskeinen rooli lehden toimittamisessa. Paikallistoimitus on lehden työrukkanen, joka vastaa lehden toimittamisesta käytännössä. Paikallistoimitukseen kuuluvat toimitussihteeri Henna Isoniemen ja allekirjoittaneen lisäksi Pauli Forma, Katja Forssén, Leo Nyqvist ja Veli-Matti Ritakallio. Pyrimme paikallistoimituksen toiminnassa ripeyteen, jotta käsikirjoitukset päätyisivät julkaisuiksi mahdollisimman nopealla aikataululla.

Susan Kuivalainen